

BAJAI HIRLAP

Politikai lap.

Megjelenik minden csütörtökön és vasárnap reggel.
Előfizetések és hirdetések Kollár A. könyvkereskedésében
vétetnek fel.

Felelős szerkesztő
NEMES JÓZSEF dr.

Előfizetési árak:
Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre 2 k. 50 f.
Egyes szám ára 10 fillér.

Hirdetések jutányosan számíthatnak.

Átmeneti gazdaság és kereskedelem.

Minél inkább közeledünk a háboru befejezéséhez, annál intenzívebben foglalkoztatja a szakköröket az átmeneti gazdaság megszervezésének kérdése. Szövetségeseink közül Németországban már a múlt év óta külön hivatal működik az átmeneti gazdaság előkészítése végett. Ausztriában néhány hónappal ezelőtt szintén külön bizottság létesült hasonló célból. Magyarországon a kérdés mind-ezideig még nem jutott ebbe a stádiumba, de az általános érdeklődés két-égkívül máris erősen irányul feléje: legjobb jele ennek, hogy a kereskedelmi és iparkamarák országos értekezletén számos felszólalót foglalkoztatott ez a probléma.

A kereskedőket az átmeneti gazdaság problémája természetesen mindenekelőtt abból a szempontból fogja érdekelni, hogy minő jelentősége van a kereskedelemnek az átmenetgazdaság szempontjából és hogy fog a kereskedelem az átmenetgazdaságban elhelyezkedni. Különösen fontos lesz e kérdéssel a jelenlegi viszonyok között foglalkozni, amikor mint azt a mindennapi élet számtalan megnyilatkozásából is unostalan láthatjuk, erős antimerkantálista mozgalmak és áramlatok vannak működésben. Ez a tendencia annak a tévhitnek az elterjesztésére irányult, hogy a kereskedelem a közösség szempontjából káros, vagy legalább is felesleges foglalkozás, amelynek minél nagyobb mértékben való kiküszöbölése, illetőleg hatósági vagy szövetségi közvetítő szervekkel való helyettesítése közérdekből kívánatos. Lassankint azonban rá kellett arra jönni, hogy ez a helyzet, ez az irányzat, legalább is közérdek szempontjából, teljesen célt tévesztett, mert a szabad verseny alapján szervezett kereskedőosztály az áruk zavartalan forgalombahozatala szempontjából nem nélkülözhető. Ugy a termelés modern fejlődése, mint a fogyasztás célirányos ellátása szempontjából elsőrangú fontossággal bír, hogy az áruközvetítés munkáját egy külön hivatásos kereskedő-

osztály szakszerűen ellássa. A termelés különösen a többtermelés főfeltétele az értékesítés lehetősége. E lehetőséget pedig kizárólag a kereskedelem van hivatva megteremteni, amelynek működését sem a hatóságok, sem a termelők nem képesek egyetértően helyettesíteni.

Természetesen azonban a kereskedőosztály fent vázolt hivatásának csak az esetben felelhet meg teljes mértékben, ha ahelyett, amint az nála k történik, hogy üldözésekben volna része, az állam és a hatóságok részéről megértő támogatásra találja.

Az átmenetgazdaságnak a kereskedelem szempontjából legfontosabb problémája tehát röviden abban foglalható, össze, hogy fokozatos egymásutánban fel kell szabadítani a kereskedelmet azon békiyók alól, amelyet a háboru alatt rá raktak és amelyeknek a kereskedelmet a háboru után nem szabad tovább mozgásában akadályozni, a termelés és a fogyasztás emlékében sem. A visszaéléseket természetesen üldözni kell és ki is kell irtani, de egyes visszaéléseiből általános következtetéseket nem szabad levonni és a tisztességes kereskedelem utjából el kell háritani mindazon akadályokat, amelyek nemzeti szempontból is nagyfontosságú hivatásának teljesítésében gátolják.

Gyermek-nap.

Ezen elnevezés többé nem egy ötletnek, nem egy kicsiny szűk helyre szorított életmozzanatnak a neve, hanem országos név, állandó kalendáriumi-név, mely ugyan még nincs állandó dátumhoz kötve, még vándorol a kalendáriumban egyik hétből másik hétre, de az idő meghozza majd azt is, hogy vidékenként, városokként állandó dátuma lesz s az emberek évi kiadásainak rovatában is állandó tételként fog szerepelni. Eleinte új, épp azért szokatlan volt s talán nagyobb varázsereje volt, mint most van, de azért magyar népünk, — hála Istennek! befogadta, magáévá tette s lassan polgári jogokat nyert a gyermeknap. És múltán! Hisz magyar nemzetünknek legszebb, legnemesebb érzelmeiből támadt e nap s évről-évre hatalmasabban hirdeti kulturális haladását, szellemi fejlettségét s humánus gondolkodásának diadalát.

Igaz, azóta az értelme is megváltozott, különösen ez az áráz, emberfaló háboru új és még nyomatékosabb változást tett rajta. Most már nemcsak apátlan és anyátlan senki gyermekeket ápolnak a menhelyek, hanem szegény apák és anyák, vagy olyan anyák, akiknek a férjeik a harcban elesetek s akik több gyermekkel vannak megáldva, de akik a sok kicsiny gyermeket nem bírják ellátni a legszükségesebb eledellel vagy ruházattal s dolgozni sem bírnak az otthon síró-rívó gyermekektől, hogy gyermekeik ne éhezzenek, ne fázzanak, hogy ők magok munkába menni bírjanak, szívesen és kérve viszik be gyermekeiket a menhelyekre s ezek gondozására bizzák szülöttjeiket.

Igy tisztult meg a gyermeknap gondolata, eszméje véren és könnyeken keresztül s lett a gyermekek védőangyalává. Szívtelen, vakmerő, gonoszindulatu az, aki e nep jelentőségét letagadja, vagy akáresak lekiesnyli.

Gyermeknapot rendez f. hó 8-án, „Kisasszony” napján, a helybeli gyermekvédő telepbizottság az „Országos Gyermekvédő Liga” központi vezetőségének felhívására.

Adományokat kér részben a hadiárva, részben az elhagyott gyermekek javára. Megnyitottak ismét az iskolák, kell tankönyv, kellenek írószerek; jön a tél, kell a cipő és ruha. Ezen célra fordítatnak évről-évre a nemes szívek adományai. A hiányzó, vagy a tehetetlen apát és anyát a nagy közönség pótolja, ő enyhíti a fájdalmat, ő törli a könnyeket, ő apasztja a bűt.

„A század legnagyobb kegyetlensége az lenne, ha a hadiárva között maradna akár csak egy is, aki atyja dicsőségeért nyomorogna vagy elpusztulna”, írja Vay Gáborné grófné.

Az árva és elhagyott gyermekek megmentése mindnyájunk kötelessége. Az elhagyott vagy épen elzúllott gyermekek a társadalom veszedelme lennének.

Magyar nemzetünk sorait megritkította a hosszú, kegyetlen háboru, mely már a legrettenetesebb emberirtássá fajult ellenségeink részéről. Nemzetünk létszámából nagy hézagok, tátongó ürességek merednek mifelénk. Ezeket a hézagokat kipótolni, ezeket az ürességeket kitölteni, a jövőben, a hadiárva és elhagyott gyermekek hivatva. De ez a hivatás csak úgy válik áldásossá a hazára nézve, ha ezekből a gyermekekből becsületes és munkás polgárokat nevelünk.

E nagy cél eléréséhez eszközök kel-
lenek.

A gyermekvédő telepbizottság hatósági engedéllyel a város néhány alkalmas pont-

ján urnákat állít fel hölgyek felügyelete mellett a kegyes adományok elfogadására.

Akinek szíve van a gyermekhez, annak néhány fillérje is akad részére.

„Árváink megszapordtak, növekedjék szeretetünk”, mondja hirneves főpásztorunk Prohászka Ottokár székesfehérvári püspök.

Jós István,
telepbizottsági elnök.

Sesz-e légszeszvilágítás?

Elmult a tavasz, elmult a nyár, itt az őszi évad, mulnak a hónapok és napok és a légszeszfogyasztó közönség előtt még mindig szfynszként meredez az üzemből kihelyezett bajai légszeszgyár, vajjon fog-e légszeszt szolgáltatni, vagy se? S ha igen, mikor? A legutóbbi télen a légszeszgyár az államvasutakra háritotta át a felelősséget a légszeszgyári üzemének korlátozása, majd annak teljes abbahagyása miatt. Az idén pedig, úgy halljuk, az abbahagyott üzem azért nem veszi fel újból, mivel szénhiányról panaszkodik. A tapasztalat azt mutatja, hogy nem egészen így áll a dolog. Azt kell ugyanis tapasztalunk, hogy a szegedi légszeszgyárnak például van szene a légszeszvilágítás szolgáltatásához. Ennek a szolgáltatását nem is szüntette be, hanem csupán azt jelentette be vagy két héttel ezelőtt a szegedi városi hatóságnak, hogy kénytelen a légszeszárakat augusztus 1-től felemelni, hogy üzemét fentarthassa.

Az egységárak felemelését pedig azzal indokolja, hogy a szerződés tetjesítése az eddigi árak mellett reá nézve gazdaságilag lehetetlen és anyagi romlással járna. Ha tehát a szegedi légszeszgyár tud magának szent beszerezni, akkor nem tudjuk megérteni, hogy miért volna az lehetetlenség Baján — és miért állana elő speciálisan Baján vis major?

A bajai légszeszgyárnak a szénhiányra emelt kifogása ezek után nem egészen helytállóan tűnik fel. Inkább ürtügynek látszik. A valódi ok tán inkább az, hogy az egységárak eddigi mérve mellett az üzem újrafelvétele reá nézve gazdaságilag lehetetlen és esetleg veszteséggel jár. De akkor álljon elő a gázgyár nyiltan és őszintén ezzel az argumentummal a város közönsége elé. Azt hisszük, hogy a város légszeszfogyasztó közönsége az árak némi felemelésébe — természetesen a háboru idejére, inkább belenyugszik, semhogy légszeszvilágítás nélkül maradjon.

Ezért ajánljuk a városi hatóságnak, hogy vegye erélyesen kezébe a légszeszvilágítási ügy rendezésének a kérdését. Nemcsak a légszeszfogyasztó közönségnek magánérdekét képezi ennek a kérdésnek megoldása, hanem közérdek is. Mert hisz a közbiztonság első követelménye, hogy a bekövetkező téli estéken a várost ne borítsa egyiptomi sötétség.

A husárákat országosan kellene szabályozni.

Nagykanizsai laptársunk, a Zala írja: „Most már igazán büszkeséggel hasonlítjuk össze husárainkat más városokéival. Így például Székesfehérváron a husárákat 7—8 koronákban — Baján 8 koronán felüli árban — maximálták.

Ezzel szemben mi igazán elsőrendű marhahus kilóját 6 koronáért, az elsőrendű borjuhust pedig 5 koronáért kapjuk. Hogy a kitűnő pörköltnek való 3 K, arról nem is beszélünk.

Sajnáljuk a székes fehérváriakat, meg a többi nagy város kiuzsorázott közönségét s éppen azért fölhívjuk figyelmüket a mi hatósági üzemünkre, amely alig pár hetes működése aatt szinte hihetetlenül olcsó árakat produkált; a többi mészáros üzletben is letörte az árakat s olyan hussal látja el a közönséget, amelyhez fogható minőségű még békében is ritkán főtt a kanizsai háziasszonyok fazekában. Pedig nálunk nemrégiben még magasabbak voltak a husárák, mint Pesten.

Hogy miként csináltuk meg a kanizsai olcsó árakat? Egy kis hatósági jóindulattal. Szívvel ajánljuk a nagyobb városok hatóságának, kövessék a kanizsai példát: állítsanak föl mielőbb hatósági üzemet. Nem kell ahhoz ördögösség, hogy 5—6 koronáért fölséges húst kapjon a közönség. Meggyőződhet erről minden város, ha üzemünk tanulmányozására kiküld valakit. A fölvilágítást sz.vesen adjuk meg.“

Bizony itt lenne az ideje a husárákat vidékenként szabályozni.

Fölmentett tisztek behívása.

A honvédelmi miniszter leiratot intézett ma a városhoz, amelyben közli, hogy a háboru alatt tisztekben, de különösen alantás tisztekben nagy fogyatéék állott be.

A háboru további győzelmes folytatása érdekében kénytelen a polgári hatóságok, hivatalok ismert áldozatkészségéhez fordulni, hogy bocsássák a hadvezetőség rendelkezésére azon arcvonalbeli szolgálatra alkalmas és 1876. év után született tiszteket és zászlósokat, akik eddig, mint polgári hivatásukban nélkülözhetetlenek, a katonai szolgálat alól felmentve voltak.

Ezt az áldozatot nem kívánja a miniszter megfelelő ellenszolgálat nélkül igénybe venni és ezért minden rendelkezésre bocsájtandó két felmentett tiszt, zászlós helyett három, ahol egy felmentett tiszt, zászlós bocsájtatik rendelkezésére, ehelyett két tényleges katonai szolgálatban álló, azonban arcvonalbeli szolgálatra már nem alkalmas, vagy 1876. év előtt született hasonló hivatású tisztviselőt ajánl fel.

Kéri tehát a várost, állítsa össze az arcvonalbeli szolgálatra alkalmas 1876. év óta született és eddig felmentett összes tisztek, zászlósok névjegyzékét, megjelölve azokat, akik a fenti értelemben behívhatók.

A behívandók és a helyettük felmentendők névjegyzékét egy bizottság fogja véglegesen megállapítani, amelyben a törvényhatóság is jelöl ki tagokat. A névjegyzék legkésőbb folyó hó 15-ig beküldendő.

Egyről-másról.

Pesti korzó.

Kiültem a Dunapartra, bámultam a járókelőket. Színes, tarka tömeg hullámszik, mozog. Szép lányok suhogó selyem ruhában, élénk színű selyemkabátokban, fiatalasszonyok, egyenes, sudár termetűek, lépdelnek méltóságteljesen, kegyesen. Katonák mennek csoportosan, sarkantyujuk peng a kövezeten, együttes lépteik szabályos taktusban kopognak. Olyan változatos ez a kép, mint egy mozifelvétel. Mindegy új színek, alakok kerülnek elő, új csoportok jönnek szemem elé. Háttérben a budai hegyek, várpalota, Mátyástemplom, meg a budai egyszerű házaknak a silhouettje, mintegy drapéria, úgy terjeszkedik el. Az égbolt színes, változatos. Ugy néz ki, mintegy festmény, amelyre vastagon kenik a festéket. A Dunán propellerek siklanak, a parton villamosok gördülnek tova. Csilingelés, sipolás, emberbeszéd, leánykacaj, gyermeksisírás szolgáltatják a zenét a panorámához.

Ülök a Buchwald bácsi székjén, mereven nézek magam elé, bámulom ezt az isteni színjátékot. A bajai korzó jut aztán eszembe. Csendjével, diszkrét félhomályával, rozoga padjaival, kedves ismerős szép lányaival, Sugovicával, és szép panorámájával. Rája gondolok és egy meleg, őszinte üdvözlöt küldök a pesti korzóról.

(kun.)

Csak

Gyönyvirág, Jbolya, Orgona és Eau de Fleurs illatokat használjuk

a Dunántuli Gazdasági Szeszgyárosok Szeszfinomitó Részvénytársaság, Nagykanizsa gyártmányából, mert felülmul minden külföldi gyártm.

ÓVÁS!

Rájöttem, hogy az általam gyártott

„Modiano-Clubspecialité“ szivarkahüvelynek

utánzatai vannak forgalomban, amelyek ellen egyedül

védelém a védjegy és az aláírásom pontos megfigyelése.

L. D. Modiano

A védjegy.

HIREK.

— **A közigazgatási bizottság** folyó hó 10-én, hétfőn délelőtt 10 órakor tartja a havi rendes ülését.

— **Balku Gyula kitüntetése.** A király Balku Gyula gazdasági felügyelőt a gazdasági érdekek előmozdítása körül szerzett kiváló érdemei elismerésül a III. oszt. hadiérdemkeresztel tüntette ki.

— **Előléptetés.** Schön Ödön és Szász János es. és kir. tűzérzászlósok, földieink, f. é. aug. 1-i ranggal, tűzérhadnagyokká lettek kinevezve.

— **A bajai kiállítás** úgy a kiállítás anyagával, valamint a kiállítás tartama alatt levő szórakozásaival tud fogja szárnyalni a vidéki kiállítások kis méreteit. A festőművészek még folyton dolgoznak, hogy minél értékesebb képeket állítsanak ki. Bencez Ferenc, Pesten dolgozza fel haretéri vázlatait, Dezső Lajos a Balaton mellett készíti karrikaturáit és rajzait, Gáspár János pedig a környékbeli szép tájakat gyűjti egybe. A kiállítás főrendezője: Kun Imre most Pesten fáradozik azon, hogy egy pesti felolvasót, egy-két művész szereplőt és pesti közönséget szerezzen a kiállításnak. Grauaug Tónika pedig itthon végzi a rendezést. A hangverseny végleges műsorát rövidesen közölni fogjuk. A helybeli művészek közül: Abonyi Luluka és Rotschild Rózsika zeneakadémiai növendékek fognak fellépni. Rotschild Rózsika, aki az Akadémián Kemény hegedűművész tanítványa, sokat fejlődött, amióta a bajai közönség nem hallotta, úgyhogy szereplése meglepetést fog kelteni. Abonyi Luluka ez alkalommal mutatja be először zongorajátékát a bajaiaknak.

— **Teljes ülés.** A szegedi kereskedelmi és iparkamara 1917. évi szeptember 11-én (kedden) délután 2 órakor teljes ülést tart.

— **Katona-nap.** A 6-ik honvéd gyalogezred, amelyben sok bajai fiu is szolgál, e hó 23-án Baján nagyszabású honvédnapot rendez. A honvédnaphoz minden jövedelme a honvéddárva és özvegyek felségítésére fog szolgálni.

— **37 éves korig felülvizsgálják a fölmentetteket.** Miként értesülünk, legközelebbi rendelet fog megjelenni, melynek értelmében valamennyi 36-ik életévüket még be nem töltött felmentett egy katonai orvosi bizottság felülvizsgálata alá fog kerülni. Ennek a vizsgálatnak az a célja, hogy megállapítsa, kik alkalmasak a fölmentettek közül haretéri szolgálatra és ezeknek a felmentését nyomban hatályon kívül fogják helyezni.

— **Gyilkosság Szent Jánoson.** Rausch Lajos napszámos, f. hó 2-án találkozott Szent János külvárosi koresmában egy régi haragosával, Wunderlich József katonával, aki szabadságon volt Baján. A két régi haragos között szóváltás keletkezett, mire Rausch elhagyta a koresmát. Alig lépett ki a koresmából, Wunderlich utána sietett és a bicskájával Rauschot megszurta. Rausch a szúrás következtében másnap már meg is halt. A gyilkost letartóztatták, a meggyilkoltat pedig kedden boncolták fel. A gyilkossági ügyben a hatóság a vizsgálatot megindította.

— **Betöréses lopás.** Ma ismeretlen tettesek Nagy Gyula hadbavonult fiakkeresnek Mészáros Lázár-utca 39. sz. alatti lakásába behatoltak, ott a szekrényeket feltörték és azok tartalmát teljesen kiürítették. Minthogy károsultnak neje hazulról távol van és még nem tért haza, a lopás tárgyai és ezek értékei megállapíthatók nem voltak. A rendőrség ez ügyben a nyomozást megindította.

Főmunkatárs:

BOGOVICS BÉLA.

Árverési hirdetés.

Alulírott uradalmi ügyész ezennel közhírré teszi, hogy a Méltóságos katymári és borsódi Latinovics Jánosné urnő borsódi és göböljárás uradalmait körülszegélyező lábön álló több éves élő akácok fa nyilvános önkéntes árverésen 80,000 korona kikiáltási ár és készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek **Katymáron, az ur laknál 1917. évi szeptember hó 14. napján délelőtt 9 órakor el fog adatni.**

Az árverésre becsátott akácok a megállapított kikiáltási áron alul eladatni nem fog.

Bácsalmás, 1917. aug. hó 28. napján.

Dr. Abramovics János
uradalmi ügyész.

Pezsgődugót

használt, de nem töröttet, veszek 70 fillérért darabját, palackdugót 6 K kg. utánvétellel. **Előzetes tudakozódás szükséges.** Új palackdugóért csak minta ellenében teszek legmagasabb árajánlatot. —

ROBICSEK ADOLF
parafadugógyár
BUDAPEST, NEFELEJTS U. 15. SZ.

Tóth Kálmán-utca 36. sz.

ház eladó.

Bővebbet **Timpauer Ferenc-nél B a j a.** — (Gymnasium.)

Emeleti

lakás kiadó

a Bajai Takarékpénztár főtéri bérházában.

A cs. és kir. 23. gyalogezred HADIALBUMA

Szerkesztette: Kun József Jenő tart. főhadnagy

1050 haretéri kép és rajz, 100 érdekes cikk és vers 300 autogram uralkodóktól, hadvezérektől és ezredbeliektől. — A világháború első két évében kitüntetett és elesett 23-as hősök irásiban és képméregörökítve. A számos és díszes kiállítású csoportképen több mint 3000 ezredbeli arcképe található. — Ára 20 korona.

Megrendelhető: **KUN JÓZSEF JENŐ** tart. főhadnagynál. Tábori posta 632.

A m. kir. Miniszterium 1151/ M. E. sz. rendeletével léte-itett **Sumibizottság**
Beszerző Szervezete, Budapest V., Rudolf-tér 6.
mindenneműgumihulladékot
a megállapított legmagasabb áron vessz át.
Telefon: 108-52. Telefon: 108 52.

Bukott középiskolai tanulók

érdekében forduljanak sürgősen

Zsoldos tanintézethez

Budapest, VII. Dohány-u. 84. szám.
Ugyanott előkészítés magánvizsgákra, osztály összehívással felelősség mellett. — A középiskola kivonatos tananyaga megrendelhető. — Ismeretét küld az igazgatóság.

Nagy fényképes hangszer-árjegyzék ingyen és bérmentve!

HARMONIKÁT

oda menjen venni, ahová mindenki megy:

WÁGNER

„HANGSZERKIRÁLY”-hoz.

Országoserte elismert elsőrendű magyar hangszerek és beszállóképek áruhaza

BUDAPEST, JÓZSEF-KÖRUT 15/v.

Gyakori harmonika, erős, csak 10 K
Ugyanez nagyobb alakban, csak . . . 15
Havvéd harmonika, finom, csak . . . 20
Csendő harmonika 3 váltoval, csak . . . 30
Páncél harmonika, duplafúvós . . . 35
Hussár harmonika, sarhannyakkal . . . 40

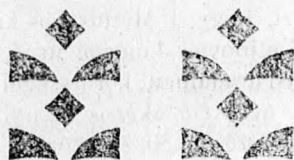
Huzéharmonika kiűző hangú, 3 orgonaváltó . . . 30 K
Kézi harmonika, duplafúvós orgona 35
Orgonahangú harmonika, erős . . . 40
Zeneári huzóharmonika, acél . . . 50
Bécsi negyszögletes harmonika, finom 60
Kétsoros, háromsoros és kromatikus harmonikák 60 koronától 600 koronáig. Megrendelésnél előleg kifizetés.

Megrendelésnél szíveskedjék lapunkra hivatkozni.

A világháború minden mozzanatáról bő, eredeti, megbízható, kimerítő
 értesülésekkel, térképekkel, magyarázatokkal, leírásokkal szolgál az

„AZ UJSÁG”

POLITIKAI NAPILAP OLVASÓINAK.

Előfizetési árak:

Egy hónapra K 2 80.

Negyedévre K 8.—

Félévre K 16.—

Egész évre 32.—

Megrendelő cím:

„Az Ujság” kiadóhivatala Budapest, VII., kerület Rákóczi-ut 54. szám.

KOLLÁR A. BAJA

ALAPITTATOTT 1846

TELEFON SZÁM 187

KÖNYV-, ZENEMŰ-, PAPIR-, IRÓ- ÉS
 RAJZSZERKERESKEDÉSE • ÜGYVÉDI
 ÉS KÖZSÉGI NYOMTATVÁNY-RAKTÁR

AZ 1900. ÉVI HELYI IPARKIÁLLITÁ-
 SON ARANYÉREMMELEL KITŰNTETVE •
 A BAJAI HIRLAP KIADÓHIVATALA

KÖNYVNYOMDA KÖNYVKÖTÉSNET